

Diplomová práce

Student : Klára HLAVÁČKOVÁ

Obor : ČJ – D

**Název práce v českém jazyce : Jazyk polopřipravených mluvených projevů
(průvodci na hradech a zámcích)**

**Název práce v anglickém jazyce : The Language of Partly Prepared Speech
(guides)**

Vedoucí diplomové práce: PhDr. Ladislav Janovec, Ph.D.

Posudek vedoucího diplomové práce :

Práce Kláry Hlaváčkové je příspěvkem ke zkoumání mluveného jazyka. Autorka modifikovala své původní vybrané téma a zaměřila se na fonetickou stránku projevů průvodců po památkách v ČR.

Práce je rozdělena do několika částí. První je věnována metodologii práce, jde o odborné zdroje a teoretické základy práce. Diplomantka uvádí zásady přepisu materiálu (základem je pro ni práce Hoffmannové – Müllerové – Schneiderové, ten ale ona modifikuje pro své potřeby) a metody a kritéria jeho získávání.

Východiskovým materiálem je pro ni dvanáct projevů průvodců po českých historických památkách (kraje Středočeský, Plzeňský a Ústecký), to znamená dvanáct polopřipravených projevů (vycházíme z předpokladu, že veškeré texty mají k sobě psanou předlohu, tedy ideální text prohlídky, který mluvčí modifikuje vzhledem k aktuální situaci a situačnímu kontextu – původní text nebude například obsahovat upozornění na klouzající schody apod.). Tyto projevy analyzuje z hlediska fonologického, zaměřuje se především na kvantitu (krácení a prodloužení). Zjišťuje, že na rozdíl od tradovaných údajů se v mluvě průvodců vyskytlo mnohem častěji prodloužení než krácení vokálů, a to ještě ne zcela systematicky (viz závěry a údaje v práci). Dalším sledovaným jevem byla kvalita samohlásek, tedy proměny dané především otevřenou výslovností samohlásek, která se dá u mluvčích ve středočeské oblasti předpokládat. Tento předpoklad se ovšem příliš nenaplnil, diplomantka zaregistrovala velice omezené množství otevřených vokálů. Zavřená výslovnost vokálů se naopak nevyskytovala dle předpokladů vůbec. V mluveném projevu se objevuje také redukce hlásek, opět jde o jev v autorčině materiálu nepříliš frekventovaný. Pozornost věnovala diplomantka také úženi é v í a diftongizaci ý v ej, jež jsou typické pro obecnou češtinu. Ani ty nebyly příliš frekventované – objevovaly se ve dvou projevech, přičemž v obou téměř důsledně. I

elize hlásek byla velice omezená, ve všech textech se objevila pouze čtyřikrát, větší frekvenci (v diplomantčině materiálu) měla naopak proteze, bylo by zajímavé ovšem zjistit, jak si stojí počet protezí vzhledem ke všem možným místům, kde mohla proteze nastat.

Co se týče konsonantů, objevilo se v textech velice omezené množství elizí náslovné hlásky j (ve tvarech slovesa být a ve slově ještě) a hlásky k ve skupině kd. Uvnitř a na konci slova byla dána elize většinou nedbalou či nezřetelnou výslovností, případů se ovšem také v textech objevuje velice málo.

Zajímavá je pasáž věnovaná větné intonaci. Průvodci totiž intonaci užívají zcela jinak, než předpokládají základní intonační schémata, diplomantka na základě materiálu a příkladů uvedených v práci upozorňuje na to, že například převládají oznamovací věty s kadencí stoupavě klesavou a stoupavou, intonační centrum je přitom položeno často na slovo, které chce průvodce zdůraznit. Zároveň si všímá, že dochází často k výraznému stoupání uprostřed vět.

Poslední pasáž je věnována analýze mluvního tempa. K. Hlaváčková zjišťuje, že mluvní tempo je v jejím materiálu průměrně nepatrně vyšší, než je obvyklé, ovšem individuální tempa se liší (nejvyšší je 7 slabik za vteřinu). Upozorňuje také na to, že u všech průvodců bylo tempo vyšší v úvodní a závěrečné fázi projevu.

Práce Kláry Hlaváčkové je poctivě zpracovanou studií přispívající k poznávání mluveného jazyka. Autorka veškeré údaje zpracovává vhodně do přehledných tabulek, celkem slušný je i seznam použité literatury. Je pravda, že některé pasáže (zejména velice zajímavá pasáž věnovaná intonaci) by si zasloužily větší pozornost. Práci doporučuji k obhajobě a navrhuji klasifikaci:

VYBORNĚ - VELMI DOBRĚ

Náměty k obhajobě:

- 1) Diplomantka bude prezentovat přehled zjištěných dat a pokusí se zaujmout stanovisko, proč se výrazně liší od vědeckých závěrů v odborné literatuře.
- 2) Bylo by vhodné, aby se autorka pokusila vyvodit podrobnější závěry z informací získaných z analýzy intonace projevu.

V Praze dne 30. 6. 2009

.....
podpis vedoucího dipl. práce